

SODBA SODIŠČA (veliki senat)

z dne 26. januarja 2010 *

V zadevi C-362/08 P,

zaradi pritožbe na podlagi člena 56 Statuta Sodišča, vložene 7. avgusta 2008,

Internationaler Hilfsfonds eV, s sedežem v Rosbachu (Nemčija), ki jo zastopata
H. Kaltenecker in R. Karpenstein, odvetnika,

tožeča stranka,

druga stranka v postopku je

Evropska komisija, ki jo zastopajo P. Costa de Oliveira, S. Fries in T. Scharf, zastopniki,
z naslovom za vročanje v Luxembourg,

tožena stranka na prvi stopnji,

* Jezik postopka: nemščina.

SODIŠČE (veliki senat),

v sestavi V. Skouris, predsednik, A. Tizzano, J. N. Cunha Rodrigues, K. Lenaerts, predsedniki senatov, R. Silva de Lapuerta in C. Toader, predsednici senatov, C. W. A. Timmermans, A. Rosas, K. Schiemann (poročevalec), M. Ilešič, J. Malenovský, U. Lohmus in J.-J. Kasel, sodniki,

generalni pravobranilec: P. Mengozzi,
sodna tajnica: L. Hewlett, glavna administratorka,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 30. junija 2009,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi 15. septembra 2009

izreka naslednjo

Sodbo

- 1 Družba Internationaler Hilfsfonds eV (v nadaljevanju: IH) v pritožbi predlaga razveljavitev sodbe Sodišča prve stopnje Evropskih skupnosti (zdaj: Splošno sodišče) z dne 5. junija 2008 v zadevi Internationaler Hilfsfonds proti Komisiji (T-141/05, v nadaljevanju: izpodbijana sodba), s katero je bila tožba za razglasitev ničnosti odločbe Komisije Evropskih skupnosti z dne 14. februarja 2005, s katero ji je bil zavrnjen dostop do nekaterih dokumentov, ki jih je ta imela (v nadaljevanju: sporni akt), zavržena kot nedopustna.

Pravni okvir

- 2 Cilj Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta (ES) št. 1049/2001 z dne 30. maja 2001 o dostopu javnosti do dokumentov Evropskega parlamenta, Sveta in Komisije (UL L 145, str. 43) je opredeliti načela, pogoje in omejitve pravice do dostopa do dokumentov teh institucij, določene v členu 255 ES.
- 3 S členom 2(1) navedene uredbe, naslovljenim Upravičenci do dostopa in področje uporabe, je pravica dostopa do dokumentov institucij priznana vsem državljanom Unije in vsem fizičnim ali pravnim osebam s prebivališčem ali statutarnim sedežem v eni od držav članic „ob upoštevanju načel, pogojev in omejitev, določenih s to uredbo“.
- 4 V členu 4(3) iste uredbe, naslovljenem Izjeme, je določeno:

„Dostop do dokumenta, ki ga je institucija pripravila ali prejela za notranjo rabo in se nanaša na zadevo, o kateri institucija ni odločala, se zavrne, če bi razkritje resno oslabilo postopek odločanja institucije, razen če ne prevlada javni interes za razkritje.“

Dostop do dokumenta, ki vsebuje mnenja za notranjo rabo kot del razprav in predhodnih posvetovanj v zadevni instituciji, se zavrne tudi po sprejetju odločitve, če bi razkritje resno oslabilo postopek odločanja institucije, razen če ne prevlada javni interes za razkritje.“

5 Člen 4(7) Uredbe št. 1049/2001 določa:

„Izjeme, določene v odstavkih od 1 do 3, veljajo le za obdobje, ko je varstvo utemeljeno z vsebino dokumenta. Izjeme lahko veljajo za največ 30 let [...].“

6 V členu 6(1) iste uredbe, naslovljenem Prošnje, je določeno:

„Prošnje za dostop do dokumenta se dajo v kakršni koli pisni obliki, vključno z elektronsko, v enem od jezikov, navedenih v členu 314 [...] ES, in dovolj natančno, da lahko institucija ugotovi, za kateri dokument gre. Prosilec ni dolžan navesti razlogov za prošnjo.“

7 Glede obravnave začetnih prošenj člen 7(1) in (2) navedene uredbe določa:

„1. Prošnja za dostop do dokumenta se obravnava takoj. Prosilcu je poslano potrdilo o prejemu. V 15 delovnih dneh od vpisa prošnje v register institucija odobri dostop do zahtevanega dokumenta in zagotovi dostop v skladu s členom 10 v tem roku ali pa

v pisnem odgovoru navede razloge za celovito ali delno zavrnitev ter seznani prosilca s pravico do vložitve potrdilne prošnje v skladu z odstavkom 2 tega člena.

2. Pri celoviti ali delni zavrnitvi lahko prosilec v 15 delovnih dneh od prejema odgovora institucije vloži potrdilno prošnjo, v kateri institucijo prosi, da svoje stališče ponovno preuči.“

8 Glede obravnave potrdilnih prošenj člen 8(1) in (3) Uredbe št. 1049/2001 določa:

„1. Potrdilna prošnja se obravnava takoj. V 15 delovnih dneh od vpisa take prošnje v register institucija odobri dostop do zahtevanega dokumenta in zagotovi dostop v skladu s členom 10 v tem roku ali pa v pisnem odgovoru navede razloge za celovito ali delno zavrnitev. Pri celoviti ali delni zavrnitvi institucija prosilca seznani s sredstvi, ki jih ima na voljo, kakršna so začetek sodnega postopka proti instituciji in/ali pritožba varuhu človekovih pravic pod pogoji, določenimi v členih 230 [ES] oziroma 195 [...] ES.

[...]

3. Če institucija ne odgovori v predpisanem roku, se šteje, da je odgovor negativen, in prosilec ima pravico, da sproži sodni postopek proti instituciji in/ali pošlje pritožbo varuhu človekovih pravic na podlagi ustreznih določb Pogodbe ES.“

Dejansko stanje spora

- 9 Družba IH je nevladna organizacija nemškega prava, dejavna na področju človekoljubne pomoči. S Komisijo je 28. aprila 1998 podpisala pogodbo, imenovano LIEN 97-2011 (v nadaljevanju: pogodba), o sofinanciranju programa medicinske pomoči, ki ga je organizirala v Kazahstanu.
- 10 Komisija je 1. oktobra 1999 enostransko odpovedala navedeno pogodbo in 6. avgusta 2001 družbo IH obvestila, da je po tej odpovedi pogodbe sprejela odločbo, s katero zahteva povračilo določenega zneska, plačanega družbi IH v okviru izvrševanja te pogodbe.
- 11 Družba IH je 9. marca 2002 Komisijo zaprosila za dostop do dokumentov v zvezi s pogodbo.
- 12 Komisija je 8. julija 2002 družbi IH poslala seznam dokumentov iz štirih spisov (v nadaljevanju: dopis z dne 8. julija 2002). S sklicevanjem na člen 4(3) Uredbe št. 1049/2001 je zavrnila prošnjo družbe IH glede nekaterih dokumentov iz prvih treh spisov in vseh dokumentov iz četrtega spisa.
- 13 Družba IH je z dopisom z dne 11. julija 2002 predsednika Komisije zaprosila za popoln dostop do dokumentov v zvezi s pogodbo.

- 14 Komisija je z dopisom z dne 26. julija 2002, ki ga je podpisal direktor direktorata „Evropa, Kavkaz in srednja Azija“ v okviru urada za sodelovanje EuropeAid (v nadaljevanju: dopis z dne 26. julija 2002), na to prošnjo odgovorila tako:

„Pišem vam v zvezi z vašim dopisom predsedniku Prodiu z dne 11. julija 2002, glede katerega me je prosil, naj nanj odgovorim.

[...]

V zadnjem dopisu z dne 8. julija 2002, ki ste ga prejeli od Komisije v odgovor na vašo prošnjo, da se želite seznanimi z vsebino dokumentacije v zvezi s pogodbo [...], vam je bil dan na razpolago seznam navedene vsebine. Na podlagi tega seznama smo vas pozvali, da službam Komisije sporočite, kopije katerih dokumentov bi želeli imeti.

Na podlagi take prošnje vam je lahko omogočen takojšen dostop do dokumentov, glede katerih dostop ni omejen. O dostopu do dokumentov, do katerih je v skladu s členom 4 Uredbe št. 1049/2001 dostop omejen, pa se ponavadi odloča od primera do primera.

Ponavljam, da so službe Komisije vašo prošnjo obravnavale skrbno in prednostno.“

- 15 Družba IH je 26. avgusta 2002 pregledala dokumente, glede katerih ji je Komisija odobrila dostop.

- 16 Komisija in družba IH sta nato glede povračila zneska, ki ga je na podlagi pogodbe zahtevala Komisija, skušali najti sporazumno rešitev. Vendar sta v začetku oktobra 2003 ugotovili, da take sporazumne rešitve ne moreta doseči.
- 17 Družba IH je 6. oktobra 2003 pri evropskem varuhu človekovih pravic vložila pritožbo, ker ji je Komisija zavrnila popoln dostop do dokumentov v zvezi s pogodbo. Ta pritožba je bila vpisana pod opravilno številko 1874/2003/GG (v nadaljevanju: pritožba družbe IH).
- 18 Varuh človekovih pravic je Komisiji 15. julija 2004 poslal predlog priporočila, v katerem je ugotovil, da ni ustrezno obravnavala prošnje družbe IH za neomejen dostop do dokumentov v zvezi s pogodbo, in to institucijo pozval, naj to prošnjo znova preuči. Komisiji je tudi predlagal, naj dovoli dostop do navedenih dokumentov, razen če lahko dokaže, da za zavrnitev dostopa do njih velja ena od izjem iz Uredbe št. 1049/2001.
- 19 Komisija je 12. in 21. oktobra 2004 varuhu človekovih pravic poslala obrazloženo mnenje najprej v angleščini, nato pa še v nemščini (v nadaljevanju: obrazloženo mnenje). V tem mnenju je med drugim trdila:

„Komisija sprejema predlog priporočila evropskega varuha človekovih pravic in je znova preučila prošnjo [družbe IH] za dostop do dokumentacije [v zvezi s pogodbo]. Znova je preučila, ali je treba dokumente iz spisov št. 1, 2 in 3, do katerih je bil dostop zavrnen, in vse dokumente iz spisa št. 4 v celoti ali delno razkriti v skladu z določbami Uredbe [...] št. 1049/2001.“

- 20 Komisija se je po vnovični preučitvi odločila razkriti pet dokumentov, do katerih je pred tem družbi IH zavrnila dostop, in njihove kopije priložila k obrazloženemu mnenju.
- 21 Glede preostalih dokumentov iz prošnje za dostop je kljub temu vztrajala pri zavrnitvi dostopa družbi IH.
- 22 Evropski varuh človekovih pravic je 18. oziroma 25. oktobra 2004 družbi IH poslal kopiji angleške in nemške različice obrazloženega mnenja in jo pozval, naj v zvezi s tem predloži pripombe, kar je 22. oktobra 2004 tudi storila.
- 23 Varuh človekovih pravic je 14. decembra 2004 o pritožbi družbe IH sprejel dokončno odločbo. Na koncu je v točki 3.1 svoje odločbe navedel kritično pripombo v zvezi z upravno prakso Komisije v obravnavani zadevi. Pri tem je ugotovil, da dejstvo, da Komisija ni navedla tehtnih razlogov, ki bi lahko upravičili zavrnitev dostopa družbi IH do več dokumentov v zvezi s pogodbo, pomeni nepravilnost. Ker pa je varuh človekovih pravic menil, da Evropski parlament ne more sprejeti ukrepov, s katerimi bi lahko v sporni zadevi podprl njegovo stališče in stališče družbe IH, se mu ni zdelo koristno, da bi Parlamentu poslal posebno poročilo, temveč je v točki 3.5 svoje odločbe navedeni pritožbeni postopek končal.
- 24 Družba IH je 22. decembra 2004 na podlagi ugotovitev iz navedene dokončne odločbe predsedniku Komisije poslala prošnjo za popoln dostop do dokumentov v zvezi s pogodbo, v kateri je navedla:

„[...] s tem dopisom vlagam formalno prošnjo, naj se družbi [IH] omogoči neomejen dostop do dokumentacije Komisije v zvezi s [pogodbo], vključno z vsemi dokumenti, do

katerih so vaše službe do zdaj zavračale dostop. Vljudno vas prosim, da izdate potrebna navodila za določitev [...] čimprejšnjega datuma ugoditve tej prošnji [...]

V utemeljitev te prošnje se sklicujem na odločbo [...] varuha človekovih pravic z dne 14. decembra 2004 [...]

Upam, da ne bo treba zahtevati sodnega varstva in da boste svojim službam dali navodila za zagotovitev popolnega dostopa do zadevne dokumentacije. [...]

Upam, da bom do 21. januarja 2005 prejel vaš odgovor.

[...]“

25 Komisija je 21. januarja 2005 v odgovor na to prošnjo družbi IH poslala dopis, v katerem je navedla:

„Zahvaljujemo se vam za vaš dopis z dne 22. decembra 2004 [...], s katerim ste na podlagi Uredbe [št.] 1049/2001 [...] prosili za dostop do dokumentov [v zvezi s pogodbo].

Ker Komisija še ni sprejela dokončnega stališča glede odločbe varuha človekovih pravic z dne 14. decembra 2004, vas obveščamo, da bo vaša prošnja kar najhitreje obravnavana.

Zahvaljujemo se vam za razumevanje in vas lepo pozdravljamo.“

26 Komisija je 14. februarja 2005 s spornim aktom, ki ga je podpisal direktor direktorata za pomoč pri operacijah v okviru urada za sodelovanje EuropeAid, odgovorila na prošnjo družbe IH z dne 22. decembra 2004 s temi besedami:

„Zahvaljujemo se vam za vaš dopis z dne 22. decembra 2004 [...], s katerim ste na podlagi Uredbe [št.] 1049/2001 [...] prosili za dostop do dokumentov [v zvezi s pogodbo].

[...] 21. januarja 2005 smo vas obvestili, da mora Komisija pred odgovorom na vašo prošnjo sprejeti dokončno stališče glede odločbe varuha človekovih pravic z dne 14. decembra 2004.

Ko je Komisija glede navedene odločbe sprejela stališče, da se ne strinja z varuhovo razlago [člena 4(1)(b) in (3), drugi pododstavek,] zgoraj navedene uredbe in Uredbe [(ES) št.] 45/2001 [Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. decembra 2000] o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov v institucijah in organih Skupnosti [in o prostem pretoku takih podatkov (UL 2001, L 8, str. 1)], je odločila, da ne bo odobrila dostopa do dokumentov, ki po mnenju Komisije spadajo med izjeme, določene z navedeno uredbo, na katere se je Komisija sklicevala v dopisu varuhu človekovih pravic z dne 12. oktobra 2004.

Z obžalovanjem vam sporočamo, da vam razen dokumentov, ki so vam bili na voljo ob dostopu vaše stranke do spisa [v zvezi s pogodbo] 26. [avgusta] 2002, in [petih] dokumentov, ki jih je Komisija priložila k navedenemu dopisu varuhu človekovih pravic – katerega vsebina vam je bila poslana [...] – Komisija ne namerava dati na voljo drugih dokumentov [...]"

Postopek pred Splošnim sodiščem in izpodbijana sodba

²⁷ Družba IH je 11. aprila 2004 v sodnem tajništvu Splošnega sodišča vložila ničnostno tožbo zoper sporni akt.

²⁸ Komisija je z ločenim aktom vložila ugovor nedopustnosti na podlagi člena 114(1) Poslovnika Splošnega sodišča. Družba IH je 26. junija 2005 predložila svoja stališča glede tega ugovora.

²⁹ V utemeljitev ugovora nedopustnosti je Komisija med drugim trdila, da je s spornim aktom le potrjena prejšnja odločba, sprejeta julija 2002 in vsebovana v dopisih z dne 8. in 26. julija 2002, zoper katero družba IH v predpisanem roku ni vložila nobenega pravnega sredstva. Zato naj ta akt ne bi bil izpodbojen z ničnostno tožbo, vloženo na podlagi člena 230 ES.

³⁰ Splošno sodišče je najprej v točkah od 72 do 75 izpodbijane sodbe dopis z dne 8. julija 2002 opredelilo kot začetni odgovor na prošnjo za dostop do dokumentov v zvezi s pogodbo v smislu člena 7(1) Uredbe št. 1049/2001.

- 31 Nato je Splošno sodišče v točkah od 76 do 79 izpodbijane sodbe dopis z dne 26. julija 2002 opredelilo kot odgovor na potrdilno prošnjo v smislu člena 8 navedene uredbe, ki jo je družba IH 11. julija 2002 poslala Komisiji.
- 32 Tretjič, Splošno sodišče je v točki 81 izpodbijane sodbe ugotovilo, da je odločba iz dopisa z dne 26. julija 2002, ker v predpisanem roku ni bila izpodbijana, do datuma vložitve tožbe družbe IH postala dokončna.
- 33 Ob upoštevanju sodne prakse, v skladu s katero je ničnostna tožba zoper odločbo, s katero se le potrjuje predhodna odločba, ki ni bila izpodbijana v predpisanem roku, nedopustna, je Splošno sodišče preverilo, ali je bila s spornim aktom le potrjena odločba z dne 26. julija 2002.
- 34 Glede tega se je v točki 82 izpodbijane sodbe oprlo na sodno prakso, v skladu s katero odločba le potrjuje že obstoječo odločbo takrat, kadar v primerjavi s prejšnjim aktom ne vsebuje novih elementov in ni bila sprejeta po ponovni preučitvi položaja naslovnika prejšnjega akta. V zvezi s tem je navedlo sodbo Sodišča z dne 10. decembra 1980 v zadevi Grasselli proti Komisiji (23/80, Recueil, str. 3709, točka 18), sklep Splošnega sodišča z dne 4. maja 1998 v zadevi BEUC proti Komisiji (T-84/97, Recueil, str. II-795, točka 52) in sodbo Splošnega sodišča z dne 11. junija 2002 v zadevi AICS proti Parlamentu (T-365/00, Recueil, str. II-2719, točka 30).
- 35 V zvezi s tem je Splošno sodišče v točkah od 83 do 92 izpodbijane sodbe najprej preverilo, ali se elementi, na katere se je sklicevala družba IH, lahko štejejo za „nove elemente“ v smislu te sodne prakse. Ugotovilo je, da niti ugotovitve varuha človekovih pravic v odločbi z dne 14. decembra 2004 niti potek in rezultati poizvedb, ki jih je opravil med obravnavo pritožbe družbe IH, niso novi elementi, na podlagi katerih bi lahko razlikovali sporni akt od dopisa z dne 26. julija 2002.

- 36 Splošno sodišče je nato preverilo, ali je bila pred sprejetjem spornega akta opravljena ponovna preučitev položaja družbe IH v smislu sodne prakse, navedene zgoraj v točki 34 te sodbe. V točkah od 93 do 100 izpodbijane sodbe je to možnost izključilo.
- 37 Zato je Splošno sodišče v točki 102 izpodbijane sodbe trditev Komisije, da je sporni akt le potrđen, štelo za utemeljeno in zato ugodilo njenemu ugovoru nedopustnosti.
- 38 Nazadnje je Splošno sodišče v točkah od 103 do 110 izpodbijane sodbe zaradi celovitosti obrazložitve pojasnilo, da tudi če sporni akt ne bi le potrjeval dopisa z dne 26. julija 2002, ne bi štel za izpodbojen, saj bi ga bilo treba opredeliti kot začetni odgovor v smislu člena 7(1) Uredbe št. 1049/2001, zoper katerega ni mogoče vložiti ničnostne tožbe na podlagi člena 230 ES.
- 39 Na podlagi vseh teh ugotovitev je Splošno sodišče z izpodbijano sodbo tožbo družbe IH zavrglo kot nedopustno.

Predlogi strank in postopek pred Sodiščem

- 40 Družba IH s pritožbo Sodišču predlaga, naj:

– izpodbijano sodbo razveljavi;

- o zadevi dokončno meritorno odloči in sporni akt razglasi za ničen ali, podredno, jo vrne Splošnemu sodišču v ponovno odločanje in
- Komisiji naloži plačilo stroškov.

41 Komisija predlaga Sodišču, naj:

- pritožbo zavrže kot delno nedopustno ali zavrne kot neutemeljeno in
- družbi IH naloži plačilo stroškov.

42 Družba IH je z dopisom, ki ga je sodno tajništvo Sodišča prejelo 21. oktobra 2009, Sodišču predlagala, naj na podlagi člena 61 Poslovnika Sodišča, ki se uporablja za pritožbeni postopek na podlagi njegovega člena 118, odredi ponovno odprtje ustnega postopka.

Predlog za ponovno odprtje ustnega postopka

43 Sodišče lahko po uradni dolžnosti ali na predlog generalnega pravobranilca ali strank v skladu s členom 61 Poslovnika odredi ponovno odprtje ustnega postopka, kadar meni,

da ni dovolj poučeno ali da je o zadevi treba razsoditi na podlagi trditve, o kateri stranke niso razpravljale (sodba z dne 8. septembra 2009 v zadevi Liga Portuguesa de Futebol Profissional in Bwin International, C-42/07, ZOdl., str. I-7633, točka 31 in navedena sodna praksa).

44 Statut Sodišča Evropske unije in njegov poslovnik pa strankam ne dajeta možnosti, da predložijo stališča v odgovor na sklepne predloge generalnega pravobranilca.

45 Vendar pa družba IH v svojem predlogu trdi samo, da temeljijo sklepni predlogi generalnega pravobranilca na napačni razlagi Uredbe št. 1049/2001.

46 Sodišče po opredelitvi generalnega pravobranilca meni, da ima v obravnavanem primeru na voljo vse potrebne podatke, da lahko odloči v zadevnem sporu in da zadeve ni treba obravnavati na podlagi trditev, o katerih se pred tem sodiščem ni razpravljalo.

47 Ponovnega odprtja ustnega postopka zato ni treba odrediti.

Pritožba

48 Splošno sodišče je v izpodbijani sodbi ugodilo ugovoru nedopustnosti, ki ga je zaradi neizpodbojnosti spornega akta uveljavljala Komisija.

- 49 Družba IH v utemeljitev pritožbe navaja tri pritožbene razloge. Prvi se nanaša na napačno opredelitev odločbe iz dopisa z dne 26. julija 2002 kot odgovor na potrdilno prošnjo v smislu člena 8(1) Uredbe št. 1049/2001. Drugi in tretji tožbeni razlog, ki zadevata sporni akt, se nanašata na napačno opredelitev tega akta kot akta, s katerim je le potrjena navedena odločba, oziroma na napačno opredelitev tega akta kot začetnega odgovora v smislu člena 7(1) navedene uredbe.
- 50 Najprej je treba skupaj preučiti drugi in tretji pritožbeni razlog.
- 51 Skladno z ustaljeno sodno prakso je mogoče ničnostno tožbo vložiti le zoper ukrepe, ki povzročijo zavezujoče pravne učinke, ki lahko vplivajo na interese tožeče stranke tako, da bistveno spremenijo njen pravni položaj (glej zlasti sodbo z dne 12. septembra 2006 v zadevi Reynolds Tobacco in drugi proti Komisiji, C-131/03 P, ZOdl., str. I-7795, točka 54 in navedena sodna praksa).
- 52 Iz prav tako ustaljene sodne prakse v zvezi z dopustnostjo ničnostnih tožb je razvidno, da se je treba za opredelitev izpodbijanih aktov opreti tako na vsebino teh aktov kot na namen njihovih avtorjev. V zvezi s tem so izpodbijni akti načeloma ukrepi, ki dokončno določajo stališče Komisije ob koncu upravnega postopka in ki povzročijo zavezujoče pravne učinke, ki lahko vplivajo na interese tožeče stranke, razen vmesnih ukrepov, katerih cilj je priprava končne odločbe in nimajo takih učinkov, ter aktov, ki le potrjujejo predhodni akt, ki se ni pravočasno izpodbijal (glej v tem smislu sodbo z dne 17. julija 2008 v zadevi Athinaiki Techniki proti Komisiji, C-521/06 P, ZOdl., str. I-5829, točka 42).
- 53 V zvezi z Uredbo št. 1049/2001 je treba opozoriti, da je namen njenih členov 7 in 8 s tem, da določata dvofazni postopek, omogočiti hitro in preprosto obravnavo prošenj za dostop do dokumentov zadevnih institucij ter predvsem zglediti nesoglasja, ki lahko pri

tem nastanejo. Kadar stranki takega nesoglasja ne moreta rešiti, odstavek 1 navedenega člena 8 določa dve pravni sredstvi, in sicer začetek sodnega postopka in predložitev pritožbe varuhu človekovih pravic.

54 Ker je z navedenim postopkom predvidena vložitev potrdilne prošnje, lahko med drugim zadevna institucija znova preuči svoje stališče, preden sprejme dokončno odločbo o zavrnitvi, zoper katero je mogoče začeti postopek pred sodišči Unije. Tak postopek omogoča, da se začetne prošnje obravnavajo hitreje in da se zato pogosteje izpolnijo pričakovanja prosilca, zadevna institucija pa lahko sprejme obrazloženo stališče, preden prosilcu dokončno zavrne dostop do dokumentov, zlasti kadar ta kljub obrazloženi zavrnitvi s strani te institucije ponovno vloži prošnjo za njihovo razkritje.

55 Za ugotovitev, ali se zoper neki akt lahko vloži tožba na podlagi člena 230 ES, je bolj pomembna njegova vsebina kot njegova oblika (glej sodbo z dne 11. novembra 1981 v zadevi IBM proti Komisiji, 60/81, Recueil, str. 2639, točka 9).

56 Poleg tega je treba poudariti, da je z Uredbo št. 1049/2001 zagotovljena zelo široka pravica dostopa do dokumentov zadevnih institucij, saj ta v skladu s členom 6(1) te uredbe ni pogojena z navedbo razlogov za prošnjo. Poleg tega v skladu s členom 4(7) te uredbe izjeme iz odstavkov od 1 do 3 tega člena lahko veljajo samo za obdobje, ko je varstvo utemeljeno z vsebino dokumenta.

57 Iz tega je razvidno, da lahko oseba, ki ji je bil dostop predhodno zavrnen, vloži novo prošnjo za dostop do teh dokumentov. Zadevna institucija mora na podlagi take prošnje preveriti, ali je zavrnitev dostopa še vedno upravičena glede na medtem spremenjene pravne ali dejanske okoliščine.

- 58 V zvezi s tem je treba ugotoviti, da sporni akt tako glede na vsebino, iz katere je očitno razvidno „dokončno stališče Komisije“, kot glede na okoliščine, v katerih je bil sprejet, pomeni dokončno zavrnitev Komisije, da razkrije vse dokumente, za katere je prosila družba IH. S to zavrnitvijo je bil končan dolgi niz v točkah od 11 do 26 te sodbe navedenih dejanj, ki jih je ta družba postopoma opravila v obdobju skoraj treh let, da bi dobila dostop do dokumentov v zvezi s pogodbo, in ki zajemajo več prošenj družbe IH s tem ciljem.
- 59 Kot je bilo že navedeno v točki 57 te sodbe, je družba IH smela vložiti nove prošnje za dostop do navedenih dokumentov, Komisija pa jim tega ne bi smela odreči s sklicevanjem na prejšnje zavrnitve dostopa.
- 60 Prav tako Komisija v okoliščinah, kakršne so v tem sporu, ne more uspešno trditi, da bi morala družba IH po prejemu dopisa s spornim aktom vložiti novo prošnjo in čakati, da jo ta institucija znova zavrne, da bi se ta zavrnitev lahko štela za dokončen in torej izpodbojni akt. Ne glede na to, da Komisija v spornem aktu družbe IH ni seznanila s pravico do vložitve potrdilne prošnje, ta družba s tem dejanjem niti ne bi mogla doseči želenega rezultata, saj je Komisija, kot je razvidno iz obrazloženega mnenja in razkritja petih dokumentov med postopkom pred varuhom človekovih pravic, podrobno preučila prošnjo za dostop, ki jo je vložila družba IH, in glede zavrnitve dostopa do zahtevanih dokumentov jasno in dokončno zavzela stališče.
- 61 Če bi se zahtevalo, da se tako dejanje opravi, bi bilo to tudi v nasprotju s ciljem postopka iz Uredbe št. 1049/2001, s katerim se želi omogočiti hiter in preprost dostop do dokumentov zadevnih institucij.
- 62 Na podlagi vsega navedenega je treba ugotoviti, da je Splošno sodišče napačno menilo, da sporni akt ni izpodbojen in da zoper njega ni mogoče vložiti ničnostne tožbe na

podlagi člena 230 ES. Iz zgornjih ugotovitev je namreč razvidno, da je v nasprotju s tem, kar je razsodilo Splošno sodišče, tožba zoper tak akt dopustna.

63 Zato sta drugi in tretji pritožbeni razlog, ki ju je v utemeljitev pritožbe navedla družba IH, utemeljena. Ne da bi bilo treba obravnavati prvi tožbeni razlog, je torej treba ugoditi pritožbi in izpodbijano sodbo razveljaviti.

Tožba na prvi stopnji

64 V skladu s členom 61, prvi odstavek, Statuta Sodišča lahko to v primeru razveljavitve odločitve Splošnega sodišča samo dokončno odloči o zadevi, če stanje postopka to dovoljuje.

65 Vendar v tej fazi postopka Sodišče ne more vsebinsko odločiti o tožbi, ki jo je pri Splošnem sodišču vložila družba IH. Ta vidik spora namreč vključuje tožbene razloge in dokaze, o katerih se pred Splošnim sodiščem ni razpravljalo, saj je to odločalo o ugovoru nedopustnosti, ki je bil vložen z ločenim aktom. Zato o zadevi vsebinsko še ni mogoče odločati. Vendar pa ima Sodišče dokaze, potrebne za dokončno odločitev o ugovoru nedopustnosti, ki ga je vložila Komisija v postopku na prvi stopnji.

66 Navedeni ugovor nedopustnosti, ki temelji na tem, da se zoper sporni akt ne more vložiti ničnostne tožbe, je treba iz razlogov, navedenih v točkah od 51 do 62 te sodbe, zavrniti.

- 67 Zato je treba zadevo vrniti Splošnemu sodišču v ponovno odločanje, da bo preučilo tožbo za razglasitev ničnosti spornega akta, ki jo je vložila družba IH.

Stroški

- 68 Člen 122, prvi odstavek, Poslovnika določa, da če je pritožba utemeljena in če Sodišče samo dokončno odloči v sporu, odloči tudi o stroških. Na podlagi člena 69(2) tega poslovnika, ki se uporablja za pritožbeni postopek na podlagi njegovega člena 118, se neuspeli stranki naloži plačilo stroškov, če so bili ti priglašeni.
- 69 Ker je bilo pritožbi ugodeno in je Sodišče zavrnilo ugovor nedopustnosti Komisije, ji je treba naložiti plačilo stroškov, povezanih s pritožbo, in stroškov postopka na prvi stopnji, povezanih z ugovorom nedopustnosti, kot je predlagala družba IH, odločitev o preostalih stroških pa pridržati.

Iz teh razlogov je Sodišče (veliki senat) razsodilo:

1. **Sodba Sodišča prve stopnje Evropskih skupnosti z dne 5. junija 2008 v zadevi Internationaler Hilfsfonds proti Komisiji (T-141/05) se razveljavi.**
2. **Ugovor nedopustnosti, ki ga je vložila Komisija Evropskih skupnosti pri Sodišču prve stopnje Evropskih skupnosti, se zavrne.**

- 3. Zadeva se vrne Splošnemu sodišču Evropske unije, da bo odločilo o predlogih družbe Internationaler Hilfsfonds eV za razglasitev ničnosti odločbe Komisije Evropskih skupnosti z dne 14. februarja 2005, s katero ji je bil zavrnen dostop do nekaterih dokumentov, ki jih je ta imela.**
- 4. Evropski Komisiji se naloži plačilo stroškov tega postopka in stroškov postopka na prvi stopnji, povezanih z ugovorom nedopustnosti.**
- 5. Odločitev o preostalih stroških se pridrži.**

Podpisi